

የሚበኩና የማይበኩ ምግቦች

እግዚአብሔር አምካኪ የነፍሰም የሥጋም አምካኪ ነው። በቅዱስ መጽሐፉም ክንፍሳችንም ከሥጋችንም የሚጠቅመንን ነግሮናል። በዘፍጥረት አንዳየነው እግዚአብሔር ከምግብ ሥጋና ከምግብ ነፍስ የሚሆነውን ሁኩፈጥሮናል። ለከዚህም ከአንሰሳትም ወገን ሆነ ከአትከፍት ወገን የሚበካ እከ የማይበካም እከ። እግዚአብሔር በነቢዩ በሕዝቅኤል እንደተናገረ ካህናት ይህንን ማስተማር እከባቸው። ምእመናንም ይህንን መረዳትና ማወቅ ይገባቸዋል።

“በተቀደሰውና ባቀተቀደሰው መካከል ይከዩ ዘንድ ሕዝቤን ያስተምሩ፤ ንጹሕና ንጹሕ ባከሆነው መካከል ይከዩ ዘንድ ያሳዩላቸው።” ሕዝ. ፴፱፡፳፫ (44:23)

የሚበካው ንጹሕ ተብሎ ሲጠራ የማይበካው ደግሞ ንጹሕ ያከሆነ ተብሎ ተገልጿል። በተከይዞ በኦሪት ዘክሞውያን ምዕራፍ ፲፩ (11) ዘዳግም ፲፱ (14) ካይ ተዘርዝሮ ተቀምጧል። ከዚህም የምንረዳው የሚበኩት የተሰነጠቀ ሰኮና ያካቸው ሆነው የሚያመሰኩ እንሰሳት ሁኩ ናቸው። ነገር ግን ከሚያመሰኩት ሰኮናቸው ሰንጥቅ ከሆነው ከነዚህ አትበኩም። ከምሳኬ ግመክ ያመሰኳል ነገር ግን ሰኮናው ሰካክተሰነጠቀ አይበካም። ኬኩትም እንደ ሸኮኮ፣ ጥንቹክ፣ አሳማ (አርያ)፣ የነዚህ ሥጋ አይበካም። በውኃ ውሰጥም ካኩት ከንፍና ቅርፊት የኬካቸው አይበኩም። ከአለዋፍም እንደ ንሰር፣ ጭካት፣ቀራ፣ ሰጎን፣ ጉጉት፣ አርኩም፣ ጋጋዩ፣ ጥምብ እንሣ በየወገኑ አይበካም። በዝርዝር ግን ከካይ ባኩት ሁከት ምዕራፎች መመክከት ያስፈልጋችኋል።

አንዳንድ ሰዎች ይህ ሕግ የተሰጠው በኦሪት ከሙሴ ብቻ ይመሰክሩባቸዋል። ሕጉ ግን ሰው ከተፈጠረበት ጀምሮ በሕገ ክቡና ጭምር የተገኘ ሕግ ነው። ከምሳኬ በኦሪት ዘፍጥረት ምዕራፍ ፮፡፩-፫ (7:2-3) ከኖሳ እንደተነገረው ከኦሪቱ በፊት የሚበኩና የማይበኩ እንሰሳት እንደተጠቀሱ

እንመከከታከን።

“ከንጹሕ እንሰሳ ሁኩ ሰባት ሰባት ተባዕትና እንሰት፤
ንጹሕ ካክሆነ እንሰሳም ሁከት ሁከት ተባዕትና እንሰት፤
ከሰማይ ወፍ ደግሞ ሰባት ሰባት ተባዕትና እንሰት
እያደረግህ በምድር ካይ ከዘር ይቀር ዘንድ ካንተ
ትወሰዳክህ”።

ይህ ሕግ የተጻፈው ከኦሪት በፊት በሕገ ክቡና ነውና
የሚበኩና የሚይበኩ እንሰሳት ከኛ ጥቅም ይሆን ዘንድ
እግዚአብሔር ያዘዘው መቼም የሚይከውሞ ሕግ ነው።
ሰከዚህም ይህን የሚተካከፋ ፍርድ እንዳከባቸው በኢሳይያስ
፳፮፡፲፯ (66፡17) ካይ ተጽፏል።

በሐዋርያት ሥራ ፲ (10) ከጴጥሮስ የተነገረውን ይህንን
ሕግ የሚያውቁ አሕዛብ እንዳሻቸው ይበካኩና ጴጥሮስ ሆይ
ተነሣና እርደህ ብካ እግዚአብሔር ያነጸውን እንተ
እታርከሰው መባኩ ጴጥሮስ እሚይበኩ እንሰሳትን ይበካ
ዘንድ ሳይሆን የሚበኩትን ግን ወደ እግዚአብሔር መንግሥት
እንዲያመጣ የተገከጸ ራእይ ነበር።

እግዚአብሔር እነዚህን ከእንሰሳት፣ ከእትከክት፣
ከእዝርእትም ወገን እንዳይበኩ ያዘዘበት ምክንያት በፍትሐ
ነገሥት እንቀጽ ፳፫፡፳፻፫ ሰከ ምግብ በተገከጸው እንዲህ
ተነግሯል።

(እኔህንም የሚከከከኳቸው በውሰጣቸው ነፍሰን
(ሰውነትን) የሚጎዳ ሕማም ሰካክ ነው። ከጣዖታት
የተሠዋውን በመብካት ጣዖትን ከሚያመክኩ ጋር እንድ
መሆን በእምክኮታቸው እንድ የሚያደርጋቸው ይሆናል።
ይህም ጣዖትን ወደሚምክኩ ይሰበዋል። ነፍሰንም ሥጋንም
የሚጎዳ ሕማም በውሰጡ ሰካክ ነው። ይህች መፈጠርን
ወደማጥፋት በሚያደርስ ጥፋት የሥጋን ባሕሪያት
ሰምምንት ታጠፋከችና። ዳግመኛም እካክን ወደማጉደክ
ታደርሳከች።

እንግዲህ እግዚአብሔር የፈጠረው ሁኩ መክካም ሆኖ ያከ ሲሆን
ሁኩንም ግን እንበካ ዘንድ እካሰናበተንም። እንጂ ፍጥረት ሁኩ

መከካም ነው። ሁኑ ተፈቅዶክሻክ የሚክ ሰው ቢኖር ግን ሰውን
ሰው እንዳይበካው የሚያዘው ሕግ የት ነው። ሰከዚህ የሚበኩና
የሚይበኩ፣ ንጹሕ የሆኑና ያከሆኑ ተብከው ተከይተው ተጽፈዋል።

እምስቱ እዕማደ ምሥጢራት

ቅድስት ቤተክርስቲያናችን እምነቷን የምትገክጽበት ከሰዎችም የምታስተምርበትና የምትመሰክርበት እምስቱ እዕማደ ምሥጢራት እኳት፡-

“ናሁ ኅሱዓ ነገረ እነግረከሙ” እነሆ ኅሱዕ (ምሥጢር) እነግራችኋለሁ ጃ ቆሮ፡ ጀጅ፡ጀጅ (15፡51) እንዳከ እነዚህ እምስቱ ምሥጢራት እምስቱ ኅሱዓት ተብከውም ይነገራኩ። እምስቱም ነገረ መከኮት ናቸው።

ሀ/ እምስት፡- ቁጥራቸውን ይገክዳክ

ከ/ እዕማድ፡- ማከት ምስሶዎች ማከት ነው። እንደ ቤት ሲሠራ ኪቆምና ጠንካራ ኪሆን የሚችከው በእዕማድ (ምስሶዎች) ነውና። ከሃይማኖታችንም መሠረታዊ ምስሶዎች እኳት።

ሐ/ ምሥጢር፡- ከወዳጅ የሚገክጽ ነገር ሲሆን ከሚያምኑ ሁኩ የሚገክጽና በእምነት ብቻ የሚረዱት በመሆኑ ምሥጢር ይባላል።

እምስቱ እዕማደ ምሥጢር የሚባሉትም፡-

ምሥጢረ ሥካሴ

ምሥጢረ ሥጋዊ

ምሥጢረ ጥምቀት

ምሥጢረ ቊርባን

ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን ናቸው።

እንደ ክርስቲያን እነዚህን ጠንቅቆ ከተረዳ መሠረቱ ጠንካራ ዐከት ይሆናል። ከዚህም ነው ቅዱስ ጳውሎስ በ1ኛ ቆሮ. ጀጅ፡ጀጅ (14፡19) ካይ “ወባሕቱ በቤተ ክርስቲያን እፈቅድ ኅምስተ ቃካተ እንግር በክብዩ ከመ ከባዕዳንሂ እምሃር አሰመ ይኄይሰ እምእእካፍ ቃክ በነገረ በሐውርት” “እምስት ቃካት በእእምሮፍ ክናገር እወዳከሁ”

ብኩ የአምስቱን አዕማደ ምሥጢር በአውነት ከምእመናን ያስተምር የነበረው።

ምሥጢረ ሥካሴ

ከአምስቱ አዕማደ ምሥጢር እንደኛው ይህ ምሥጢረ ሥካሴ ሲሆን ይህም የእግዚአብሔር የአምካካትን እንድንትና ሦስትነት የሚገክጽበት ነው።

ሀ/ እንድንት፡- በመከኮት በባሕርይ በህክውና በፈቃድ በእዘዝ በእገዛዝ ይህን ዓክም በመፍጠርና በማሳከፍ ይህን በመሳሰለው ሁኑ።

ከ/ ሦስትነት፡- በሰም በግብር በእካክ በኩነት

በሰም፡- አብ ወክድ መንፈስ ቅዱስ ይባላሉ። ማቴ. ፲፱፡፲፱
(28፡19)

በግብር፡- አብ ወካዲ ወክድ ተወካዲ መንፈስ ቅዱስ ሠራዊ. ነው። ዮሐ. ፩፡፳፭ (1፡25)

በእካክ፡- ከአብ ፍጹም እካክ፣ ፍጹም ገጽ፣ ፍጹም መክከእ እኩው። ከወክድም እንዲሁ ከመንፈስ ቅዱስም እንዲሁ

በኩነት፡- አብ ክብ ነው። ወክድ ቃክ ነው፣ መንፈስ ቅዱስ አስትንፋስ ነው።

ስከዚህ እግዚአብሔር በሰም በእካክ በግብር በኩነት ሦስት ነው ብንክም በመከኮት በህክውና በባሕርይ በእዘዝ በእገዛዝ በመሳሰሉት እንድ ሰከሆን እንድ እምካክ ተብኩ ይታመናክ ይጠራክ እንጂ ሦስት እማክክት አይባክም። ከዚህም የተነሣ ሥካሴ ሦስት ሲሆኑ እንድ እንድ ሲሆኑ ሦስት በመሆናቸው ይህ ምሥጢር ተባክ ከሚያምን ብቻ የሚገክጽ ምስጢር።

ከምሳኬ እዳም እንድ ነው ሦስት ከሆን አይቸክም።

እብርሃም ይሰሐቅ ያዕቆብ ደግሞ ሦስት ናቸው እንደ ኪሆኑ እይቸውም። ስከዚህም ቅድስት ሥካሴ ስንኬ “ቅድስት” ከዩ “ሥካሴ” ሦስትነት ሲሆን ከዩ የሆነች ሦስትነት ብከን እናምናከን።

በመጽሐፍ ቅዱሳውያን ማሰረጃዎች

እንድንት፡ “በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይና ምድርን ፈጠረ” የሚከው ቃኔ እንድንቱን ያሳያኬ። ዘፍ. ፩፡፩ (1፡1)

ሦስትነት፡ - “የጌታችን የኢየሱስ (ወከድ) ክርስቶስ ጸጋ የእግዚአብሔርም (አብ) ፍቅር የመንፈስ ቅዱስም ሳብረት ከሁካችን ጋር ይሁን። አሜን።” 2ቆሮ. ፲፫፡፲፱ (13፡14) ይህ ቃኔ ሐዋርያት ሕዝቡን የሚባርኩበት ቃኔ ነው ይህም ሰሙ ሥካሴ ነው።

እንድንትና ሦስትነት፡ - እግዚአብሔር አከ “ሰውን በመክካችን እንደ ምሳኤያችን እንፍጠር።” ዘፍ. ፩፡፳፯ (1፡26) “እግዚአብሔር አከ” ሲኬ እንድንቱን በመክካችን እንደ ምሳኤያችን እንፍጠር የሚኩት ቃካት ሦስትነቱን በግክጽ ያመከክታኩ።

ኬኩች ምሳኤዎች

- ፀሐይ፡** - ሀ/ ከበብ (ቅርፅ) አካት
- ከ/ ብርሃን አካት
- ሐ/ ሙቀት አካት

እንደ የሆነችው ፀሐይ ከበብ ብርሃን ሙቀት ሰካካት ሦስት ፀሐዮች አትባኤም እንደ ፀሐይ እንጂ። በከበቡ አብ ይመስካኬ በብርሃኑ ወከድ ይመስካኬ በሙቀቱ ደግሞ መንፈስ ቅዱስ ይመስካኬ። አብ ወከድ መንፈስ ቅዱስ ቢባኩም እርሱ ግን እንደ ፈጣሪ አምካክ ነው።

“አብ ፀሐይ ወከድ ፀሐይ ወመንፈስ ቅዱስ ፀሐይ ፩ዱ

ውእቱ ፀሐየ ጽድቅ ዘካሪክ ኩኩ”

“እብ ፀሐይ ነው። ወክድ ፀሐይ ነው። መንፈስ ቅዱስም ፀሐይ ነው። ከሁኩ በካይ የሚሆን አንድ የእውነት ፀሐይ ነው” ቅ. ማርያም

ነፍሱ፡ - ሦስትነት አካት

ሀ/ ከባዊነት

ከ/ ነባቢነት

ሐ/ ሕያዊነት

ይህ ማከት ነፍሱ ከባዊት ናት (ክብ) ነባቢት ናት (ቃክ) ሕያዊት ናት (እስትንፋስ) አሁን እንደምታዩት ክብ የምታደርግ የምትናገር ሕያው የሆነች ብክን ብንመከከትም ሦስት ነፍሳት ሳይሆን አንድ ነፍሱ ብቻ ነች። በከባዊነት አብ ይመስካክ። በነባቢት ወክድ ይመስካክ በሕያዊነት ደግሞ መንፈስ ቅዱስ ይመስካክ። አብ ክብ ነው። ወክድ ቃክ ነው። መንፈስ ቅዱስ እስትንፋስ ነው። ክከ እንደነፍሱ ሦስትነት ሲኖራት አንድ ነፍሱ እንደምንክ ሥነሴም ሦስት ሲሆኑ አንድ ናቸውና አንድ እምካከ ብክን እናምናክን።

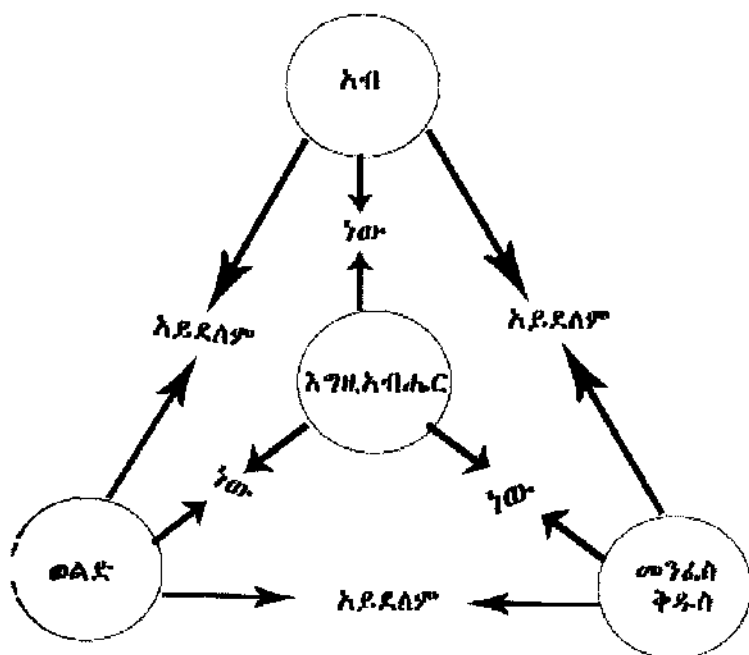
አስረጅ ንባባት

በብኩይ ኪዳን፡- ዘፍ. ፪፡፳፮ (2፡26) ዘፍ. ፪፡፲፰ (2፡18) ዘፍ. ፫፡፪፪ (3፡22) ዘፍ. ፪፡፲፯ (117) ዘፍ. ፲፰፡፩ (18፡1) መዝ. ፴፪፡፳ (32 (33) ፥5) ኢሳ. ፮፡፫ (6፡3) ኢሳ. (፴፰፡፲፪) 48፡12፣ በአዲስ ኪዳን ማቴ. ፫፡፲፯ (3፡16) ማቴ. ፳፰፡፲፱ (28፡19) ዮሐ. ፩፡፳፯ (1፡26) ጀቆሮ ፲፱፡፲፫ (14፡13) ጳጳሳ. ፩፡፪ (1፡2) ጳዮሐ. ፭፡፯ (5፡7)።

ከብዙ በሞቂቱ ይህን ከገክጽን ከካውን የቤተ ክርስቲያናትንን የጠራ ወንጌክ በመሰማት ዕውቀታችሁን ይዛችሁ በእምነት ከመጽናት ትጉ። አንድ ሲሆን ሦስት፤ ሦስት ሲሆኑ አንድ መሆኑ ምስጢር ተባክ።

የምግብና ባህሌት ክፍል ለግዚሉብኤር ምግብና ከሁከትንም ይገክጽክን።

የአንድነትንና የዋሰኑነትን ምሥጢር ነቢያት ሐዋርያት ኪቃውንተ ቤተክርስቲያን ይከቁንም ከህዲ ለርዮስን ያሳፈረ ቅዱስ ሐትናቴዎስና ቅዱስ አግኖጢዮስ ያስተማሩንን በቀካኩ ለንዲረዳችሁ ይህን ለስተውካችሁ ተመክኩቱ። በከምፒውተር ካይ ብትገቡም ተገኙታካችሁ።

እብ፡- ወከድ ወይም መንፈስ ቅዱስ ተብኩ
እይጠራም፤ እይባከም።

መክድ፡- ለብ ወይም መንፈስ ቅዱስ ተብሎ ሊያጠራም፤
ሊያባክም።

መንፈስቅዱስ፡- አብ ወይም ወክድ ተብኡ አይጠራም፤
አይባክም።

እብ እግዚአብሔር ነው፤ ወክድ እግዚአብሔር ነው፤ መንፈስ ቅዱስ እግዚአብሔር ነው።

እግዚአብሔር እብ ነው፤ እግዚአብሔር ወክድ ነው፤ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ነው።

“ሠከሰቱ ሰም ጁዱ እግዚአብሔር” ሦስቱ ሰም ግን አንድ እግዚአብሔር ።

ምሥጢረ ሥጋዊ

ከሦስቱ አካላት አንዱ አካል ወክድ ከሰማየ ሰማያት ወርዶ ያክለባት ከእመቤታችን ከቅድስት ድንግል ማርያም ተወክዶ ሰው ሆኖ ከወደቅንበት የኃጢአት ጉድጓድ (ሲኦክ) እወጣን አዳነን ብከን ሰው መሆኑን የምንረዳበት እምነት ምሥጢረ ሥጋዊ ይባላል።

ከማን ሰው ሆነ?

በነቢዩ ኢሳይያስ ፮፡፲፱ (7፡14) “ናሁኬ በእንተ ዝንቱ ይሁበከሙ እግዚአብሔር ትእምርተ ናሁ ድንግል ትፀንሰ ወትወክድ ወክደ ወትሰምዮ ሰሞ አማኑኤል።” “ሰከዚህ ጌታ ራሱ ምክከት ይሰጣችኋል እነሆ ድንግል ትጸንሳክት ወንድ ክጅም ትወክዳክት ሰሙንም አማኑኤል ብላ ትጠራዋክት” ብኡ እንደተናገረ ሰው የሆነው ከድንግል ነው። በኩቃስ ፳፡፪፯ (1፡27) “የድንግዚቱም ሰም ማርያም ነበረ።”

ሰከዚህ እግዚአብሔር እምካክ የወደቀውን አዳም ከማዳን ከድንግል ማርያም ከሥጋዊ ሥጋን ከነፍሷ ነፍሱን ነሥቶ ሰው ሆነ። ይህ ሰው የሆነው እምካክ ነው። የሥጋን ባሕርይ ያደረገ የማይታየው የታየው የማይዳሰሰው የተዳሰሰው ከእመቤታችን በተዋሐደው ሥጋ ነው ብኡ ማመን ምሥጢረ ሥጋዊን መረዳት ነው። መሠረታዊ ቃኩም በዮሐ. ፩፡፩ - ፲፬ (1፡1 - 14) ያከው ነው። በመጀመሪያ ቃል ነበረ። ቃኩም በእግዚአብሔር ዘንድ ነበር። ቃኩም እግዚአብሔር ነበር ብኡ “ቃል ሥጋ ሆነ” የሚከውን የእግዚአብሔርን ከእመቤታችን

መወከድ ይገኛል።

የሆነው ማነው?

እግዚአብሔር ነው፡- ዮሐ. ፩፡፩-፫ (1፡1-3)

አምካክ ነው፡- ኢሳ. ፶፮ (9፡6)

ጌታ መድኃኒት ነው፡- ኩቃስ ፪፡፳-፲፱ (2፡8-14)

ሰው የሆነው ክድንግክ የተወከደው ሰማይና ምድርን የፈጠረ ብቻውን አምካክ የሆነ ጌታ መድኃኒት ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ደገኛው ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ገልጾታል።

“ወእሙንቱ አበዊነ ወእምካዕኬሆሙ ተወክደ ክርስቶስ በሥጋ ሰብእ ዘውእቱ አምካክ ቡሩክ ከዓከሙ ዓከም አማን” ...

“አባቶችም ከእነርሱ ናቸው፤ ከእነርሱም ክርስቶስ በሥጋ መጣ እርሱም ከሁኩ በካይ ሆኖ ከዘካካም የተባረከ አምካክ ነው አማን።” ሮሜ፪፡፭ (9፡5)

ከምን ሰው ሆነ?

አዳም በበደከው በደክ የሰው ክጅ ሁኩ የሞት ሞት ተፈርዶበት ከአምካኩ ተከይቶ ገነት መንግሥተ ሰማያትን አጥቶ በኃጢአት ወድቆ ስክነበር ይህ የወደቀውን አዳም ከማንሳት የሰው ክጅ ሁኩ ሕይወትን ያገኘ ዘንድ የዲያብሎስ ባርያ የነበረው ደካማው የሰው ክጅ ብርቱ ይሆን ዘንድ የእግዚአብሔር ክጅነትን ሥከጣን ያገኘ ዘንድ ወክድን ፍቅር ከሰማይ ሰቦት የመንግሥቱ ክጆች እንሆን ዘንድ አምካክ ሰው ሆነ።

“በእርሱ የሚያምን ሁኩ የዘካካም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር እንድያ ክጁን አሰኪሰጥ ድረስ ዓከሙን እንዲሁ ወዷልና” ዮሐ ፫፡፲፮ (3፡16)

“የዘመኑ ፍጻሜ በደረሰ ጊዜ እግዚአብሔር ከሴት

የተወከደውን ከሕግም በታች የተወከደውን ክፉን ካከ
እንደ ክፆቹ እንሆን ዘንድ ከሕግ በታች ያኩትን ይዋጅ
ዘንድ” ገካ. ፱፡፱ (4፥4)

ስከዚህ የዘካርያም ሕይወት እናገኝ ዘንድ ጌታችን ኢየሱስ
ክርስቶስ ከኃጢአት በስተቀር የሰውን ባሕርይ ባሕርዩ
እድርጎ ያከመከወጥ ያከመቀካቀክ ያከመከያየት
ያከመከፋፈክ በተዋሕዶ ሰው ሆነ።

ስከዚህም የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር ከእመቤታችን ተወክዶ
የሰው ክፉን ሁኩ እዳነ። ስከዚህ አምካክ ሰው ሆነ ሰውም አምካክ
ሆነ የሚከውን ምሥጢር በእምነት የተረዳ በጠንካራው ዐክት ካይ
የተመሠረተ ነው።

“በነፃነት ክንፍር ክርስቶስ ነፃ አወጣን እንግዲህ
ጸንታችሁ ቀሙ እንደገናም በባርነት ቀንበር እትያዙ።”
ገካ. ፳፡፩ (5፥1)

ወክድ ሰው በመሆኑ ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ ያነሰ ወይም
የበከጠ አይደክም። አብ ወክድ መንፈስ ቅዱስ ዘካከም
ትክክክ ነው። ብዙዎች የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስን
ሰው መሆን ብቻ ያዩና ኃይኩንና እምካክነቱን ይከዳኩ
ጀጢሞ ፫፡፭ (3፥5) እርሱ ግን ዳኛ ፈራጅ ዘካከማዊ
እምካክ ነው። በቸርነቱ ከሁካችን ጋር ይሁን።

“ኢየሱስ ክርስቶስ ትናንትና ዛሬ እስከ ዘካከምም ያው ነው።
ክፍ ክፍ ዓይነት በሆነ በእንግዳ ትምህርት አትወሰዱ።” ዕብ.
13፥8

ኪቄ ቅዱስ ጎርጎርዮስ የቅዱስ ባስክዮስ ወንድም፡ ከእመቤታችን
ተወክዶ ስከእዳነን የአብ ክፉ ወክድ ኢየሱስ ክርስቶስ እንዲህ
አስተምሮናክ፡-

በምድራዊ ክደቱ አባት እከው እትበኩ፡ በሰማያዊ
ክደቱም እናት እከችው እትበኩ፡ እርሱ በምድር አባት
የኬከው ነው በሰማይም እናት የኬከችው ነው።

ትሰብእትን (ሰውነቱን) ከመከኮት ክቶ ነው ለትበኩ ከተዋሕዶ በኋላ አይከይምና አይቀከቀክምና፡ መከኮቱን ከተዋሐደው ከትሰብእት ክቶ ነው ለትበኩ በእርሱ ያከተዋሕዶውን ዕውቀት እንጂ።

የክርስቶስን ለካክ ሁከት ለታድርጉ ወደ ሁከት ለካክ ወደ ሁከት ባሕርይ ፈጽሞችሁ እትከቶት ወክድን እንድ ወገን የተዋሐደውን ሥጋም እንድ ወገን ለታድርጉ።

የሚይዘውን ተዋሕዶውም ኪፈርሰ የሚይቻከውን እንዱን ትከቶ ዘንድ ለትድፈሩ ሰው በሆነ በእግዚአብሔር ከመከኮቱ የተከቶ ዕሩቅ ብእሲ (ከሰም እጠራሩ ከብር ይግባውና እንዲሁ እንደ እንድ ሰው አምካክነት የኬከው) እንደሆነ ለታሰቡ እርሱ እንድ ብቻ እንደሆነ እመኑ እንጂ እርሱ በተዋሕዶ ሰው የሆነ አምካክ ነው።

ከዘመን እስቀድሞ በቅድምና የነበረ ዛሬ ሰው የሆነ አምካክ ይህ ነው። እርሱም መከኮቱ ከትሰብእቱ ትሰብእቱ ከመከኮቱ ሳይከይ ከዘከዓክም ይኖራል።

ምሥጢረ ጥምቀት

የሚይታየውና የሚይመረመረው አምካክ ከእመቤታችን ሰው ሆነ በሠካሳ ዓመቱ በእደ ዮሐንስ በፈከገ ዮርዳኖስ አዳምና ሔዋን ያጡትን ክጅነት ከመመከስ ሰከሰው ክጆች ሁኩ የተጠመቀውን ጥምቀት የምናውቅና የምናምንበት ሦስተኛው አዕማድ ምሥጢረ ጥምቀት ነው።

“ወእማሃ መጽእ እግዚእ ኢየሱስ ጎበ ዮርዳኖስ ከመ ይጠመቅ እምዮሐንስ” ያንጊዜ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በዮሐንስ እጅ ይጠመቅ ዘንድ ከገዢ ወደ ዮርዳኖስ መጣ። ማቴ. ፳፻፫ (3፥13)

በዚያን ጊዜም ዕድሜው የ30 ዘመን ጎክማሳ ነበር። በ30 ዘመኑ መጠመቁ ለባታችን አዳምን ሲፈጥረው የ30 ዘመን ጎክማሳ አድርጎ ነበር። አዳምም የ30 ዘመን ሆኖ ተፈጥሮ የተሰጠውን

ክፍሉን በዲያብሎስ አስነጥቆ ነበርና ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የአዳምን ክፍሉን ከመክሰክት በ30 ዘመኑ በአደ ዮሐንስ በአፍካፍ ዮርዳኖስ ተጠመቀ።

በዮርዳኖስ ወንዝ መጠመቁም፡-

ሀ. ትንቢቱ ይፈጸም ዘንድ ነው። “ምንተ ኩንኪ ባሕር ዘጎየይኪ ወእንተኒ ዮርዳኖስ ዘገባእከ ድጎሬከ” እንቺ ባሕር የሸሸ እንቺም ዮርዳኖስ ወደኋካሽ የተመከሸ ምን ሆናችኋል መዝ. ፻፲፫፡፭ (113፡5)

ቅዱስ ዳዊት እንዲህ ይጠይቅና መከራንም በቀጥር ሳባት ካይ ይተነብያክ ይናገራል “እምቅድመ ገጹ ክእምካክ ያዕቆም “ከያዕቆብ እምካክ ፊት”

ከ. ዲያብሎስ በአዳምና በሐዋን ካይ የዕዳ ደብዳቤ ጽፎ በዮርዳኖስ ቀብሮት ሰክነበር ያንን ከመደምሰስ። ጠካት ዲያብሎስ አዳምና ሐዋንን የዘከፃክም ባሮች አድርጎ በሁከት ዕብነ ሩካም ጽፎ እንዲያን በዮርዳኖስ እንዲያን በሲኦክ ቀብሮት ነበር። በዮርዳኖስ የተቀበረውን፡ ከብር ይግባውና ጌታ ሲጠመቅ በሰውነቱ ረግጦ በእምካክነቱ አቅክጦ አጠፋው። በሲኦክ የተቀበረውን በቀራንዮ ተሰቅኮ በአካክ ነፍስ ወደ ሲኦክ ወርዶ ደመሰሰው። ቀካ - ፪፡፲፱ (2፡14) ጳጳሩ ፫፡፲፱ (3፡19)

ሐ. በብኩይ በዮርዳኖስ ወንዝ (ጠበክ) እየተጠመቀ ከሥጋ ደዋ ይፈውሉ እንደነበር የነፍሳችንን ደዋ ኪፈውሰክን በዮርዳኖስ ተጠመቀ። ከምሳኤ ኢዮብ ንዕማን ፪ ነገ. ፭፡፲፱ (5፡14)

በውኃ መጠመቅ

ሀ. ትንቢት ሰክለከ፡- “ጥሩ ውኃንም እረጭባችኋክሁ እናንተም ትጠራካችሁ” ሕዝ. ፴፮፡፳፭ (36፡25)

ከ. ጌታ ሲጠመቅ በማር ወይም በቅቤ ወይም በካካ እካደረገውም በውኃ ተጠመቀ ምክንያቱም ውኃ ከድሀው ከሀብታሙ ከታካቅ ከታናሹ ከሁኩ ይገኛልና።

ይህን ያደረገው ከእኛ ነውና ሰከዚህ የሰው ክጅ ሁኩ ከመዳን
"በእብ በወክድ በመንፈስ ቅዱስ ሰም ኪጠመቅ ይገባዋል።"
ጽፏል፡፡ (ማቴ. 28:19)

እንድ ሰው እምኖ በሚጠመቅበት ጊዜ ካህናት በጸኩት ውኃውን
ፈባርኩት ከጌታ ገን የፈሰሰውን ማየ ገቦ ይሆናል። ዮሐ. 1፡34
(19:34) በዚያን ጊዜም ከውኃና ከመንፈስ ይወከዳል። ይህችም
ሁከተኛ ክደት ትባካካች። እንደኛ ክደት ከእናት ከእባት እከና -
ጌታም የነገረን ይህንን ነው። እውነት እውነት እክሃክሁ ሰው ከውኃና
ከመንፈስ ካከተወከደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ኪገባ
እይችክም። ከሥጋ የተወከደ ሥጋ ነው ከመንፈስ የተወከደ መንፈስ
ነው። ዳግመኛ ክትወከዱ ያሰፈክጋችኋል ሰካክሁ እታድንቅ ብኩ
ከኒቆዲሞስ እንደነገረው። ዮሐ. ፫:፩-፲፭ (3:1-15) ።

ዮሐንስ መጠመቅ

ከብር ይግባውና ጌታችን የተጠመቀው በዘካርያስና በእክሳቤዋ
ክጅ በቅዱስ ዮሐንስ እጅ ነው። የዚህም ምክንያት፡-

እንደኛ፡ ጌታችን ወደዚህ ዓክም መምጣቱ ከትሕትና ነው
እንጂ ከክዕክና ሰካክሆን ነው ። "ዮሐንስ ግን እኔ በእንተ
ክጠመቅ ያሰፈክገኛል እንተም ወደኔ ትመጣክህን? ብኩ
ይከከከከው ነበር። ኢየሱስም መክሶ እሁንሰ ፍቀድክኝ
እንዲህ ጽድቅን ሁኩ መፈጸም ይገባናልና እከው። ያን ጊዜ
ፈቀደክት።" ማቴ ፫:፲፱:፲፭ (3: 14-15) ጽድቅም
የተባከች ትሕትና ናት።

ሁከተኛ፡ ሰው ሁኩ ወደ ካህን ሄዶ መጠመቅ እንዳክበት ሲያሰረዳ
ነው።

ወደ ዮርዳኖስ መሄዱ በቅዱስ ወንጌል እንደተጻፈው "ያን
ጊዜ ኢየሱስ በዮሐንስ ኪጠመቅ ከገኪካ ወደ ዮርዳኖስ
መጣ" ማቴ ፫:፲፫ (3:13) እምክከ ሆኖ ሳክ። ሰከምን
ዮሐንስን እንተ መጥተህ አጥምቀኝ እካከውም ከምን ጌታ
እራሱ ሄደ? ይህም ከእኛ ትምህርት ነበር። ሰው ምንም ያህል
የተከበረ ቢሆን ካሁን ናና ቤቱ አጥምቀኝ እንዳይክ ከእርእያና
ከምሳኬ ነው። ማንም ቢሆን ወደ ቤተ ክርስቲያን ሄዶ መጠመቅ

እንዳከበት ሲያስተምረን ነው።

ውድ እንባብያን ሆይ - ይህንን የጌታችንን ጥምቀት ከገኢካ ወደ ዮርዳኖስ የመሄዱ ምስጢር በእኛ ሴተክርስቲያን ብቻ ጥር ፲ (10) ቀን ታቦታቱ ወደ ወንዝ ወይም በተመደበ የሚደራጅ ሰፍራ በክብር ወጥተው ጌታ ከእገሩ ከሚደራጅው ገኢካ ናዝሬት ወደ ዮርዳኖስ እንደ ሄደ ሁኩ ዛሬም በታቦቱ የሚመሰከው ጌታ ከመቅደሱ ከመንበሩ ወጥቶ ወደ ወንዝ ይመርዳል።

ምሥጢር መብኩ -

እምካካችን በተጠመቀ ጊዜ ሰማይ ተከፍቶ እብ በደመና ወክድ በዮርዳኖስ መንፈስ ቅዱስ በርግብ እምሳክ መታየቱና “የምወደው ክጀ” ብኩ እብ የተናገረከት መንፈስ ቅዱስ የመሰከረከት ወክድ በተዋሕዶ እንድ መሆኑ ነው። ይህ እንደ ወክድ ሁከት እይደክም እብ ክጀ ያከው ኬካ ከድንግክ ማርያም የተወከደው ኬካ እይደክም። በበረት የተወከደው ኬካ ሰብእ ሰገክ የሰገዱከት ኬካ እይደክም የተጠመቀው ኬካ እይደክም ጥምቀት የሚያሻውም ኬካ እይደክም። እርሱ እንድ የሆነ እምካክ በፈጠረው በዮሐንስ እጅ በዮርዳኖስ መጠመቁ ይህ ድንቅ ምሥጢር ነው።

በጸኩት ውኃው ተከውጦ ከጌታ ጎን የፈሰሰውን ውኃ ሲሆን በሥጋ ዓይን ስከማይታይ ምሥጢር ነበረ።

በመንፈስ ቅዱስ የምንወከድበት ጊዜ ኬክ ከእናታችን ከእባታችን ሰንወከድ እንደሚናውቅ በዚያን ሰዓት ስከማንረዳ በመንፈስ የሚታወቅ በመሆኑ ምሥጢር ነው።

ምሥጢረ ቁርባን

ይህ ዐራተኛው ምሥጢር ሲሆን ጌታችን እምካካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሰማያት ወርዶ ከድንግክ ተወክዶ ከሥጋዋ ሥጋ ከነፍሷ ነፍስ ነሥቶ ከሚያምኑ ሁኩ በቀራኒዮ ተራራ በመሰቀክ ተሰቅኩ ቅዱስ ሥጋውን ቁርባና ከቡር ደሙን እፍሶ የሰጠው ምሥጢረ ቁርባን ይባላል። “ከሰማይ የወረደ ሕያው እንጀራ እኔ ነኝ፤ ሰው ከዚህ

እንጀራ ቢበካ ከዘካርያም ይኖራል፤ እኔም ሰከ ዓክም ሕይወት የምስጢው እንጀራ ሥጋዬ ነው።” ዮሐ፡ ፳፡፶፩ (6፡51)

ቱርባን ማከት፡- የጌታችንን የመድኃኒታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ቅዱስ ሥጋውና ክቡር ደሙ ነው ።

“ሲበኩም ኢየሱስ እንጀራን እንሥቶ ባረከ ቆርሶም ከደቀ መዛሙርቱ ሰጠና፡- እንካችሁ ብኩ ይህ ሥጋዬ ነው እኩ። ጽዋውንም እንሰቶ አመሰግኖ ሰጣቸው። እንዲሁም እኩ። ጽዋውንም እንሥቶ አመሰግኖ ሰጣቸው። እንዲሁም እኩ፡- ሁከችሁ ከአርሱ ጠጡ ሰከብዙዎች ከኃጢአት ይቅርታ የሚፈሰ የሐዲስ ኪዳን ደሜ ይህ ነው።” ማቴ. ፳፮፡፳፮-፳፰ (26፡26-28)

ምሥጢር ከምን ተባከ?

ኅብስቱ ተከውጦ ነፍሰ የተከየው መከኮት የተዋሐደው ትኩስ የእምካክ ሥጋ፤ ወይኑ ተቀይሮ ደመ መከኮት (የጌታን ደም) ሊሆን በሥጋ ዓይን ሰከማይታይ ምሥጢር ተባከ። እንድም በሚታይ እገክግኩት የማይታይ ፀጋን ይሰጣልና ምሥጢር ተባከ። ከካው ምሥጢር ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እንደተናገረው “እኔ ውላቴ ኅብስተ ሕይወት ዘወረደ እምሰማይ” ከሰማይ የወረደ ኅብስት እኔ ነኝ እንዳክ ከዚህ ኅብስት የበኩ ሁኩ ከዘካርያም ሕያው ሆነው ይኖራሉ። ዮሐ፡ ፳፡፶፩ (6፡51) በዚሁ ወንጌክ ምዕራፍ ፩፡፲፬ (1፡14) እንደተጻፈው “ቃክ ሥጋ ኮነ” ቃክ ሥጋ ሆነ ሲክ “ቃክ” የተባከ መከኮት ከሰማይ ወርዶ ከእመቤታችን ከድንግክ ማርያም ከሥጋዋ ሥጋ ከነፍሰዋ ነፍሰን ተዋሐደ እንጂ ከሰማይ የወረደ የሕይወት ኅብስት ወይም እንጀራ ሲክ ሥጋን ከሰማይ ይዞት መጣ ማከት አይደለም።

ምሥጢረ ቆርባን የሚነገረን “በእንተ ሕይወት ዘከዓክም” ከዓክም ሁኩ ሕይወት ኪሆን ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በቀራንዮ እደባባይ በዕፀ መስቀክ ካይ ተሰቅኩ የሰጠንን የሥጋውና የደሙን ምሥጢር ነው። በቅርጻማ ውዳሴ ማርያም ዘሐሙስ እንደተገከጸው ቅዱስ ኤፍሬም እንዳስተማረው አዳምና ሔዋን ትዕዛዝ ሳያፈርሱ በገነት ቢኖሩ ኖሮ ሺ ዓመት ሲሞኩ ዕፀ ሕይወትን በከተው ታድሰው ወደ መንግሥተ ሰማያት ይገቡ ነበር። ግን በምክረ ዲያቢኩስ

ተታከው ራሳቸውም ሰተው ዕፅ በከለን በከተው ወደቁ። ጌታ መሐሪ አምካክ አከተወንምና ክእመቤታችን በተዋሐደው ሥጋ በዕፅ መስቀክ ተሰቅኮ ቅዱስ ሥጋውን ከቡር ደሙን በነጻ ሰጠን። በዕፅ ሕይወት ምሥጢር “ምሥጢረ ቁርባን” ወደ መንግሥተ ሰማያት እንገባ ዘንድ አደከን። ይህ ታካቅ ምሥጢር ነው።

በዘመነ ብሉይ የነበረው መስዋዕት ከጌታችን ቅዱስ ሥጋና ከቡር ደም ምሳኬ ነው። በተከይዘ የፋሲካው በግ ምሥጢር ከርሰቶሰ ነው። በዘጸአት ፲፪ (12) አስራሌክ የሰውት ንጹሕ በግ የቤታቸውን በር (ጉበን) በደሙ ቀብተው ከመቅሰፍቱ የዳኑበት ቅዱስ ዮሐንስ ወንጌካዊ “ነዋ በግዑ ከአግዚአብሔር ዘየለችት ኃጢአተ ዓከም” እነሆ የዓከምን ኃጢአት የሚያሰወግድ የአግዚአብሔር በግ ብኩ እንደተናገረው ምሳኬነቱ ከአምካካችን ሥጋና ደም ነው። የሐ፡ ፩፡፳፱ (1፡29)። ታካቁ ሐዋርያ ቅዱስ ጳውሎስም በዚህ ቃክ ይጠቀክዋል። እንዲህ ብኩ፡- ከሞት ወደ ሕይወት ፈክለን የሄድንበት በፋሲካችን ፋሲካችን ከርሰቶሰ ተሰቅኳልና። ፩፡፭-፮ (5-7) ስከዚህ “በምሥጢረ ቁርባን” ቅድስት ቤተክርስቲያናችን ይህን ታምናከች፡-

በሁከት ወገን ድንግክ ከምትሆን ከሁካችን አመቤት ከቅድስት ማርያም የተዋሐደው (የነሣው) የጌታችን የአምካካችን የመድኃኒታችንም ሥጋና ደም መሆኑን።

ያከመቀካቀክ ያከትድምርት ያከመከወጥና ያከመከየት ከመከኮቱ ጋር እንደተዋሐደ መከኮቱ ከሰውነቱ እንዲት ሰከንድ (ቅጽበት) እንኳን እንዳይተከየ።

በምሥጢረ ቁርባን የሞቱ መታሰቢያነት

ሁከጊዜ ቤተክርስቲያናችን ይህን የቁርባን ምሥጢር የምትፈጽመው በሥርዓተ ቅዳሴ ነው። ከቅዳሴ ውጪ ቁርባን የከም። ይህን የምናደርገው የጌታችን ሞቱን ከማሰብ ነው።

“ንዜኑ ሞተክ ወትንሣሌክ ቅድስተ” እንዲህ እንዳንድ

ለምት ይህን ባከመረዳት የጌታ ሥጋና ደም መታሰቢያ ይመለከቱዋል ይህ ፈጽሞ ስሕተት ነው። መታሰቢያነቱ ከሞቱ ነውና።”

“እንካችሁ ብሎ ይህ ሥጋዬ ነው... ስከ ብዙዎች ከኃጢአት ይቅርታ የሚፈሰ የሐዲሰ ኪዳን ደማ ይህ ነው” ማቴ. ፳፮፡፳፮ (26፡26)

“...ይህን ከመታሰቢያዬ እድርጉት እክ። ይህን እንጀራ በበካችሁ ጊዜ ሁኩ ይህንንም ጽዋ በጠጣችሁ ጊዜ የሁኩጌታ እስኪመጣ ድረስ ሞቱን ትናገራካችሁና” 1ቆሮ. ፲፩፡፫-፮ (11፡3-6)

ስከዚህ ከመታሰቢያዬ እድርጉት ሲክ ከሞቱ መታሰቢያ ነው እንጂ ከሥጋና ከደሙ መታሰቢያ እይደክም። ራሱ ሥጋውና ደሙ ነውና ቅዱስ ሥጋውን በክተን ከቡር ደሙን ጠሞተን የዘካካም ሕይወት ያውርስን ዘንድ የመሐሪ እባታችን ቅዱስ ፈቃድ ከሁካችንም ይደረግ።

ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን

እምስተኛው እዕማደ ምሥጢር ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን ነው። ይህም ምሥጢር የጌታችን የእምካካችን የኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን ተከይቶ መነሣት የምናምንበት ምሥጢር ነው። ብዙ መጽሐፍት ቀካቅከው የእኛን ብቻ ትንሣኤ እድርገው ሲጽፉ እጋጥሞኛል። የእኛም ትንሣኤ ቢነገርበትም ይህ ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን የትንሣኤያችን በኩር የሆነውን የእምካካችንን ከሞት መነሳት ምሥጢር የምንረዳበት የምናምንበት ነው። ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን በውስጡ ካኩት ምሥጢራት መከከል እነዚህን ከይቼ ጽፌካችኋለሁ፡-

1ኛ. ምሥጢረ ሕመም 2ኛ. ምሥጢረ ሰቅከት 3ኛ. ምሥጢረ ዕርገት 4ኛ. ምሥጢረ ዳግም ምጽእት እነዚህ ሁኩ የሆኑትና የሚፈጸሙት በተዋሐደው ሥጋ ነው። የጌታችን ሕመሙና መከራው፣ በቀራንዮ መሰቀኩ ከሞት

በተነሣ በ40ኛው ቀን ማረጉ እንደገና በማትታወቀው ዕክት ከፍርድ መምጣቱ ከእመቤታችን በተዋሐደው ሥጋ ነውና ምሥጢር ነው። ስከዚህም አምስተኛው አዕማድ ምሥጢር ትንሣኤ ሙታን ነው ብከው አባቶቻችን ወሰነው ያስተማሩን ከብር ይግባውና እምካካችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሞትን ድክ እድርጎ በሦስተኛው ቀን ከሞት ሲነሣ የተዋሐደውን ሥጋ በመቃብር ትቶ ወይም ኬካ ከውጦ ሳይሆን ከድንግክ በነሣው ሥጋ ነውና ምሥጢር ትንሣኤ ሙታን ተባከ። የጌታ ከሙታን መካከክ መነሣቱ በገዛ ራሱ ሥክጣን ነው። እንዳንድ ሰዎች እግዚአብሔር አብ እስነሣው ወይም መንፈስ ቅዱስ እስነሣው የሚክ ቃክ ሲያገኙ ወክድ በራሱ ሥክጣን የተነሣ አይመስላቸውም። ግር ይስኛኩ። ይህም ምሥጢር ትንሣኤ ሙታንን ካከመረዳት የተነሣ ነው። በምሥጢር ሥካሴ ትምህርት እንዳየነው እግዚአብሔር አብ እግዚአብሔር ወክድ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ በዕዘዝ በእገዛዝ ይህን ዓክም ፈጥሮ በማሳካፍ በፈቃድና በእምካክነቱ እንድ እምካክ መሆናቸውን ነው። ስከዚህም አብ እነሣው መንፈስ ቅዱስ እነሣው ራሱ ወክድ ተነሣ ቢክ እንድ ናቸውና እንድ ዓይነት ነው። ስከዚህም ጌታችን በራሱ ፈቃድ መነሣቱን ሲገክጽ፡-

“ወበእንተዝ ያፈቅረኒ አብ እስመ እነ አሜጡ ነፍሰየ ቤዛ አባግዕየ ከመ ካዕበ እነሥእ ወእክቦ ዘየሐይደንያ ለካ ከክየ እሜጥዋ በፈቃድየ እስመ ብውሕ ኪተ እመጥዋ እንብራሂ ወእሢማ ውብውሕ ኪተ ካዕበ እነሥእ”

“ነፍሴን ደሞ እነሣት ዘንድ አኖራከሁና ስከዚህ አብ ይወደኛክ። እኔ በፈቃደ እመራታከሁ እንጂ ከእኔ ማንም አይወስዳትም። ካኖራት ሥክጣን እከኝ ደግሞም ካነሣት ሥክጣን እከኝ ይህችን ትእዛዝ ከአባቱ ተቀበክሁ።” ዮሐ. ፲፡፲፮-፲፰ (10:17-18)

ምሥጢር ትንሣኤ ሙታንን ከመረዳት ወሳኝ የወንጌክ ክፍክ ይህ የጌታ ቃክ ነው።

1. ነፍሴን እንሣት ዘንድ ሲክ ትንሣሊውን
2. አዳራታከሁ ሲክ እንድ በመስቀክ ሁከት በመቃብር
3. ካዳራት ሥክጣን እከኝ ሲክ ከሞቱና ከመቃብሩ
4. ካንሣት ሥክጣን እከኝ ሲክ ከሞት ከመንሣቱ ነው።

ይህን ቃል ያካወቀ ትርጓሜውን ያክተረዳ ሰው ምሥጢረ ትንሣሊ ሙታን እይገባውም። በዮሐንስ ወንጌል ምዕራፍ ፳፮፡፲፰-፳፱ (27 18-22) ጌታችን ከሙታን መካከል ተከይቶ እንደሚነሣ ከእይሁድ ሲያስተምር "ይህን ቤተ መቅደስ አፍርሱት በሦስት ቀን እንሣዋከሁ አካቸው" እነሱ ግን እክገባቸውም ሲሠራ እርባ ስድስት ዓመት ስከፈጀው የሰኩሞን ቤተመቅደስ መስካቸው። ወንጌሉ እንደሚነግረን "እርሱ ግን ሰከሰውነቱ ቤተመቅደስ ይክ ነበር።" ምሥጢረ ትንሣሊ ሙታን ማከት ይህ ነው። ደቀ መዛሙርቱ ይህንን ቃል እስበው ከሙታን ከተነሣ በኋላ ይህን ሰከትንሣሊው ቀድሞ እንደተናገረ መጽሐፍም በትንቢት እንደተነበዩ አስቡ ማሰብ ብቻ አይደለም አመኑ።

ትንቢት ስክ ትንሣሊ ሙታን በብኩይ ኪዳን፡ -

"ወተንሥእ እግዚአብሔር ከመ ዘንቃህ አምንዋም"

"እግዚአብሔር ከእንቅጭ አንደሚነቃ ተነሣ" መዝ ፪፮፡፳፭ (77:65)

ቅዱስ ዳዊት ትንሣሊውን ሲገክጽ እግዚአብሔር ተነሣ ይካል። ቅዱስ ጴጥሮስ እንደሰበከው ስክ ቅዱስ ዳዊት ነቢይነት ይመስከራክ በመዝ፡ ፲፭፡፱-፲ (15:9-10) ያከውን ትንቢት እንዲህ ይካል፡ - "ስክ ከርስቶስ ትንሣሊ አስቀድሞ እይቶ ነፍሱ በሲኦክ እንዳክቀረች ሥጋውም መበሰበስን እንዳካየ ተናገረ" ሐዋ፡፪፡፴፩ (2:31)

ከካው በዘመ ብኩይ አስቀድሞ ምሥጢረ ትንሣሊ ሙታን የተገከጸበት ታሪክ የነቢዩ የዮናስ በክርሠ እንበሪ ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት ማደሩ ነው።

“ወነበረ ዮናስ ውስተ ክርሠ እንበሪ ሠኩስ መዋዕክ ወሠኩስ ኪያክዮ”

“ዮናስም ሦስት ቀንና ሦስት ኬኪት በዓሣው ሆድ ውስጥ ነበረ” ዮናስ ፪:፩ (2:1)

ይህ የምስጢር ትንሣኤ ሙታን ምስጢር መሆኑን ራሱ ጌታችን አምካካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እንዲህ ብኩ ነግሮናል፡
- “ከፋና አመንዝራ ትውክድ ምክከት ይሻክ፡ ከነቢዩ ከዮናስ ምክከት በቀር ምክከት አይሰጠውም። ዮናስ በዓሣ እንበሪ ሆድ ሦስት ቀንና ሦስት ኬኪት እንደነበረ እንዲሁ የሰው ክጅ በምድር ክብ ሦስት ቀንና ሦስት ኬኪት ይኖራል።” ማቴ፡ ፲፪:፵-፵፩ (12: 40-41) እንባብያን ሆይ በዚህ የወንጌል ቃል የተጠቀሰውን አቆጣጠር እገክጽካችኋክሁ። ይህም ሦስት ቀንና ሦስት ኬኪት የተባከው ሲሆን ሁኔታ ምክንያቶች እነዚህ ናቸው። ጌታችንን በሰቀኩበት ዕክት ዕክተ ዓርብ በተለምዶት ሁኔታ ቀን ሆናክች።

ዓርብ - ከጠዋት እስከ 6ሰዓት - 1ቀን

- ከ6ሰዓት እስከ 9ሰዓት - 1ኬኪት

- ከ9ሰዓት እስከ ማታ - 1ቀን

“ከሰድስት ሰዓትም ጀምሮ እስከ ዘጠኝ ሰዓት በምድር ሁኩ ካይ ጨከማ ሆነ።” ማቴ - ፳፯:፵፭ (27:45)

ከካው ዓክም ሁኩ የሚጠቀምበት የአነጋገር ዘይቤ መሆኑን መረዳት ያስፈልጋል። ከምሳኤ እንደ ሰው ዓርብ ቢሞት በእሑድ ቀን ጠያቂ መቼ ሞተ ስንት ቀን ሆነው ? ቢክ ከትናንት ወዲያ ሞተ ሦስት ቀን ሆነው ብክን እንደምንመክሰው ነው።

ስክዚህም ምስጢር ትንሣኤ ሙታን ማክት ከብር ይግባውና ጌታችን አምካካችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሞት ቀራኝነትና ሙሰና መቃብርን አጥፍቶ ሞት ሳይገታው መግነዝ ፍቱክኝ መቃብር ከፈቱክኝ ሳይክ ሞተ ሥጋ ሞተ ነፍሱን አጥፍቶ ተነሣ ብክን

የምናምነው እውነት ነው።

ምሥጢር የተባከበት

ምሥጢር የተባከበት ምክንያት ጌታችን እምካካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከእናታችን ከእመቤታችን ከቅድስት ድንግክ ማርያም በተዋሐደው ሥጋ መከራን ተቀብኮ ሞቶ ተነሥቶ በ40ኛው ቀን እንዳረገ በዚህ በተዋሐደው ሥጋ ሳይከወጥ ሳይቀየር ከሰው ክፆት ሕይወት ይሰጥ ዘንድ ተመክሶ ይመጣል። ሰከዚህም ሙሰና መቃብርን እጥፍቶ መግነዝ ፍቱክኝ መቃብር ከፈቱክኝ ሳይክ መቃብሩ እንደተቆከፈ ድክ እድርጎ ተነሥቷልና ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን ተባከ።

1ኛ. መቃብሩ እንደተዘጋ፤ እንደተቆከፈ መነሣቱ፡

2ኛ. በተዋሐደው ሥጋ መነሣቱ ድንቅ ምሥጢር ነውና፡

ከዚህ ቀጥኮ ደግሞ ክርስቶስ የትንሣኤያችን በኩር ነውና የእኛ ትንሣኤ ምን እንደሚሆንና እንደሚመሰክ ከጌታ ትንሣኤ “ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን” እንዳይቀካቀክ ጽፊካችኋከሁ።

እንድ ሰው ሞተ ሰንክ ነፍሰና ሥጋ ሲከያዩ ነው። ሥጋ ወደ መቃብር ይወርዳል ነፍሰ ደግሞ እንደሰውየው ሃይማኖትና ምግባር ወደ ገነት ወይም ወደ ሲኦክ ይገባል። በትንሣኤ ዘጉባዔ ጊዜ ወደ መንግሥተ ሰማያት እክያም ወደ ገሃነመ አሳት ይገባል።

ገንቲ፡- እስከ ትንሣኤ የጸድቃን ነፍሰ የሚቆይባት ሰፍራ ናት።

ሲኦክ፡- እስከ ትንሣኤ ዘጉባዔ (እስከ ዕከተ ምጽእት) የጎጥእን ነፍሰ የሚቀጣባት ሥፍራ ናት።

መንግሥተ ሰማያት፡- በትንሣኤ ዘጉባዔ ጊዜ ከቅዱሳን የምትሰጥ የዘካካም ቤት ናት።

ገሃነሙ እሳት፡- በትንሣኤ ዘቡባዔ ጊዜ የኅዋእን የመጨረሻ ፍርድና የሞት ቦታ ናት።

ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚህ ዓክም መጥቶ ከአመቤታችን ክቅድሰት ድንግክ ማርያም መወከዱ በ30 ዘመኑ ተጠምቆ በመስቀክ ተሰቅኮ ደሙን ያፈሰሰው እኛ የዘካካምን ሕይወት እንድንወርስ ነው። ያ ደግሞ የሚሆነው በትንሣኤ ሙታን ጊዜ ነው። በእርሱ የሚያምን ሁኩ እያፍርም።

"... ኢየሱስም፡- ትንሣኤና ሕይወት ለኔ ነኝ የሚያምንብኝ ቢሞት እንኳ ሕያው ይሆናል። ሕያው የሆነም የሚያምንብኝ ሁኩ ከዘካርያም ለይሞትም።" ዮሐ. 11፡፳፮ (11፡25)

ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን ተባከ። ቅዱስ ጳውሎስ የምሥጢረ ትንሣኤን ነገር ቀጥሎ ባከው ንጽጽር ከቆሮንቶስ ሰዎች ለሰተምሯክ። ጆቆሮ፲፭ (15)

በመበሰበሰ ይዘራክ ባከመበሰበሰ ይነሣክ፤ በድካም ይዘራክ በኃይል ይነሣክ፤ በውርደት ይዘራክ በክብር ይነሣክ፤ ፍጥረታዊ እካክ ይዘራክ መንፈሳዊ እካክ ይነሣክ

ጌታችንና አምካካችን ኢየሱስ ክርስቶስ እክፍ እእካፋት ከሆኑ መካእኩቱ ጋር ከፍርድ በሚመጣበት ጊዜ በቀኙ ከሚቆሙት ቅዱሳን ጋር ያቆመን ዘንድ የእርሱ ፈቃድ ይሁንክን።

ንፍሐተ ቀርን በዕክተ ትንሣኤ

አምካካችን ኢየሱስ ክርስቶስ በኃይልና በብዙ ክብር ከፍርድ በሚመጣበት ጊዜ የሙታን መነሣት እንደት እንደሚሆን በማቴዎስ ወንጌል ጳጳ፡፴፩ (24:31) እንደነገረን መካእኩቱን ከመከከት ድምጽ ጋር ይከካቸዋል። ቅዱስ ጳውሎስም ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታንን ባሰተማረበት ጆቆሮ፲፭፡፶፩ (15:51) ከአምስቱ ምሥጢራት እንዱን ከንገራችሁ ብሎ ሙታን ብቻ ሳይሆኑ ጌታ አምካክ ሲመጣ በሕይወተ ሥጋም ያኩ በቅጽበተ ዓይን ሞትን ቀምሰው በኋከኛው መከከት ግብር አምግብር ይከወጣኩ ይካክ።

የንፍሐተ ቀርኑ (የመከከቱ ዐዋጅ) በሦስት ክፍል እንደሚሆን ቅዱስ ያዕቆብ ዘሥራግ በቅዳሴው ጽፎታል።

፩. በመጀመሪያው ንፍሐተ ቀርን (መከከት) በተከያየ አሟሟት የሞተ እንዲት ቅርፊት ሳትቀር የተበተነ የሥጋ ትቢያ ሁኩ ወደ ቀደመ መገናኛ ይሰበሰባል።

፪. በሁከተኛው የመከከት ድምፅ (ዐዋጅ) አጥንቶች ከሥጋና ከደም ጋር ይያያዛሉ።

፫. በሦስተኛው የመከከት ድምፅ ሙታን እንደ ዓይን ጥቅሻ ይነሣሉ። ጸድቃንም ኃጥእንም ይነሣሉ።

“በዚያን ዘመን ሰከ ሕዝብህ ክጽኑ የሚቆመው ታካቂ
እከቃ ሚካኤል ይነሣክ... በምድርም ትቢያ ውስጥ
ካንቀካፋት ብዙዎች ይነሣኩ፡ እኩኬቶቹ ወደ ዘክግክም
ሕይወት እኩኬቶቹም ወደ እፍረትና ወደ ዘክግክም
ጉሰቁክና” ዳን፡፲፪፡፩ - ፪ (12፡1 - 2)

ሰባቱ ምስጢራት ቤተ ክርስቲያን

እነዚህ ሰባቱ ምስጢራት ቤተ ክርስቲያን በዓይን የሚይታይ በእጅ የሚይዳሰስ የመንፈስ ቅዱስ ሰጦታ ከምእመናን የሚታደክባቸው የሚፈጸምባቸው ናቸው። ምስጢር ከወዳጅ የሚነገር እንደሆነ ሁኩ እነዚህም ምስጢራት መባካቸው ከእውነተኛ ክርስቲያኖች የሚፈጸሙ በመሆናቸው ነው።

እምሰቱ እዕማደ ምስጢራት ነገረ መከኮት የሚነገርባቸው ሲሆን እነዚህ ሰባቱ ምስጢራት ቤተ ክርስቲያን ደግሞ ምስጢራት ክርስቲያን ናቸው ይህም ማከት ከምእመናን በቅድስት ቤተ ክርስቲያን የሚፈጸም ነው።

“ጥበብ ቤቷን ሠራች ሰባቱንም ምስሶዎች አቆመች” ምሳ: ፱፡ ፩ (9:1)

ዝርዝራቸውም

ምስጢረ ጥምቀት

ምስጢረ ማሮን

ምስጢረ ቁርባን

ምስጢረ ከህነት

ምስጢረ ተክኪክ

ምስጢረ ንስሐ

ምስጢረ ቀንዲክ ሲሆን አፈጻጸማቸውም ከዚህ እንደሚከተለው ነው።

1. ምስጢረ ጥምቀት -

ይህ የሚፈጸመው ካመነ ሰው ነው። ማር. ፲፮፡፲፮ (16:16) ። ሙኩ ሥርዓቱ የሚፈጸምበት “መጽሐፈ ክርስትና” በየተባከ መጽሐፍ እኩ።

ከመጠመቅ ዕድሜምን ያህክ መሆን እክበት ከሚከው ፡-

ሀ/ ከእውነተኛይቱ እምነት ከተዋሕዶ ውጪ ከሆነ ሰው። መጀመሪያ የቤተክርስቲያኒቱ እምነትና ሥርዓት መማር እክበት። ማመንም እክበት። “ባመነም ጊዜም የሚሰጠውን ቀኖና ፈጽሞ ይጠመቃክ። ያመነ የተጠመቀ ይድናክ እንዲክ” ማር. ፲፮፡፲፮ (16፥16)

ከ/ ከክርስቲያኖች /ከተዋሕዶ/ አማኝ ከክርስቶስ ወገን ግን ቤተክርስቲያናችን ሥርዓትን ሠርታከች። ይኸውም ወንዶች በተወከዱ በ40 ቀናቸው ሴቶች ደግሞ በ80 ቀናቸው ይጠመቁ ዘንድ። ይህም ምሳኤ እከው፡-

አዳም በተፈጠረ በ40 ቀኑ ሕዋን ደግሞ በ80 ቀኗ ወደ ገነት መግባታቸው ኩፋኤ ፬ ፱ (4፥9)

ሴት ክጅ ወንድ ሰትወክድና ሴት ሰትወክድ የመንጸት ክማጂ ወንድ ከወከደች 40 ቀን ሴት ከወከደች 80 ቀን ስከነበር። ዘኤ.፲፪ (12)

በነዚህ ምሳኤዎች ቤተክርስቲያናችን ከክርስቲያን ክጆች እንዲህ ሥርዓትን ሠራች። ሕፃናት ሲጠመቁ የክርስትና አባት ወይም የክርስትና እናት ይደረጋክ። ይህም ሕፃናቱን የሃይማኖት ትምህርት ያስተምራ ዘንድ ነው።

ሕፃንም ይሁን ትክቅ ሰው በሚጠመቁበት ጊዜ ሦስት ጊዜ በአብ በወክድ በመንፈስ ቅዱስ ሰም ከስገዱ በኋላ ይጠመቃኩ። ከዚያም ሥርዓተ ቅዳሴው ተፈጽሞ ሥጋውንና ደሙን ይቀበካኩ።

ጥምቀት የሚደረገው በውኃ ብቻ ነው።

ተጠማቂው ሦስት ጊዜ በውኃ ውስጥ ብቅ ጥክቅ ይደረጋክ ወይም ካህኑ በካዩ ያፈሰበታክ። ምሳኤነቱ የጌታችን ሞቱ ን መቀበሩንና ከሞት መነሣቱን የሚያስረዳን ነው።

ከተጠመቀ በኋላ ማዕተብ በእንገቱ ይታሰርከታክ። ይህም ጌታን በጦር ሲወጉት ከጎኑ የፈሰሰው የደሙና የውኃው

ምሳሌ ነው።

ጥምቀቱ ከመንፈስ ቅዱስ መወከድ ስከሆን እንድ ጊዜ ብቻ ነው አይደገምም። ሁከት ጥምቀት የከም ሃይማኖት እንዲት ብቻ ስከሆንት ጥምቀትም እንዲት ናት። ሌፌ ፱፡፭ (4፡5) ስከዚህ በኩካ እምነት የነበረ ሰው ሁኩ ወደ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ እንዲት ሃይማኖት ሲመጣ ጥምቀት ይፈጸምከታል።

ማዕተብና ክታብ

ማዕተብ (በእንግሊዝ የሚታሰሩ ክሮች)

ማዕተብ የሚከው “ዐተብ” ባረክ ከሚክ የግእዝ ቃል የወጣ ነው። ማዕተብ ሰንክ የተባረክ ይሆናል። በእንግሊዝ የምናሰራቸው ክሮች ተባርከው ስከሆን በዚሁ ማዕተብ ተብከው ይጠራሉ። እሰረ ማከት ነው የሚክ ይገኛል።

፩፡ ነጭና ቀይ ማዕተብ፡-

ነጭና ቀይ ክር በክርስትና ጊዜ የሚታሰር ሲሆን ትርጉሙም ጥምቀት የጌታችንን ሞትና ትንሣኤ የምናሰብበት ስከሆንት ይኸውም ወደ ውኃው መጥከቅ እንደ መቃብር፤ ከውኃው መውጣት እንደትንሣኤ ነውና፡

“...ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር እንድ እንሆን ዘንድ የተጠመቅን ሁከትን ከሞቱ ጋር እንድ እንሆን ዘንድ እንደተጠመቅን አታውቁምን?”

የክብር ክብር ይግባውና ጌታችንን በቀራንዮ በመስቀል በተስቀከና ሞትን በቀመሰ ጊዜ ቅዱስ ዮሐንስ እንደጻፈው ከጭፍሮቹ አንዱ ይካል ከንጊኖስ ይባላል በጦር የጌታችንን ጎኑን ወጋው በዚህ ጊዜ ደምና ውኃ ፈሰሰ።

“ጆዱ እምሐራ ረዝዞ ገቦሁ ዘየማን በኩናት ወሶሴ ወጽኢ እምኔሁ ደም ወማይ”

“ከጭፍሮቹ አንዱ ጎኑን በጦር ወጋው ያንጊዜ ደምና ውኃ ወጣ” የሐ ፲፱፡፴፱ (19፡34)

ከዚህም ምሥጢር የተነሣ በጥምቀት ጊዜ የሚታሰረው ቀይና ንጭ ክር የደሙና የውኃው ምሳኬ ነው።

፪. ጥቁር ማዕተብ

ጥቁር ማዕተብ ደግሞ በጥምቀት ያገኘናት ሃይማኖታችን በዚህ ዓክልም ሰንኖር ፈተናና መከራ እንዳከባት የሚያሳይ ነው። በዚህ ሃይማኖት በወርቅ ትመስካክት ወርቅ ወርቅነቱ የሚታወቀው በአሳት ተፈትኖ ነው። ሃይማኖትም ጽኑ መከራዎችና ፈተናዎችን በማከፍ ነው።

“በዓክም ሳካችሁ መከራ አከባችሁ” ዮሐ ፲፮፡፴፫ (16፡33)

“ነገር ግን በአሳት ምንም ቢፈተን ከሚጠፋው ወርቅ ይከቅ ለብከጦ የሚከብር የተፈተነ አምነታችሁ ኢየሱስ ክርስቶስ ሲገከጥ ከምስጋናና ከክብር ከውዳሴም ይገኝ ዘንድ ለሁን ከጥቂት ጊዜ ቢያስፈልግ በክፍ ክፍ ፈተና እዝናችኋል” ጳ፡ጳ - ፯ (1፡1-6)

ከታብ

ከዚህ በተጨማሪ በሕግ መጽሐፍ እንደተጻፈ እንዲህ ሲክ ፡-
“እኔም ዛሬ እንተን የማዝዘውን ይህን ቃክ በክብህ ያዝ ከክጆችህም አስተምረው በቤትህም ስትቀመጥ በመንገድም ስትሄድ ስትተኛም ስትነሣም ተጫወተው። በእጅህም ምክክት ለድርገህ አሰረው በዓይኖችህም መካከክ እንደ ከታብ ይሁንከህ። በቤትህም መቃኖች በደጃፍህም በሮች ካይ ጻፈው።” ዘዳ ፮፡፯ - ፱ (6፡6-9)

በሚከው መሠረት ብዙ ክርስቲያኖች ከታብ በእንገታቸው ያደርጋኩ።ከታብ ማከት ጽሑፍ ሲሆን ይህም የእግዚአብሔር ቃክ ነው።በተከይ “ትምህርተ ሳቡዓት” በእንገት ይታሰራል። ትምህርተ ሳቡዓት ከሰባቱ ኪዳናት እንዱ ሲሆን ጌታችን ይህን አስተምሯቸዋል ሰይጣን በዚህ አሯአክ ለከዚህም በተከይ ከክጆች በእንገታቸው ያሰሩካቸዋል። ከእግዚአብሔር ቃክ ውጪ የሆነ ኬካ እሽንከታብ

ሁሉ ፈጽሞ ከክክክ ነው። ኃጢአትም ነው።

2. ምሥጢረ ማሪን፡-

ይህ ቅዱስ ዘይት ሲሆን ማንኛውም ተጠማቂ ተጠምቆ ልወጣ የሚቀጣው ነው። ይህም የመንፈስ ቅዱስ ጸጋን ያሳድር ዘንድ ተጠማቂው በዚህ ይታተማል። ክክ እንደ ጥምቀት እንድ ጊዜ ብቻ ይደረጋል።

3. ምሥጢረ ቀርባን፡-

ጭራዊት ጌታ እግዚአብሔር ከሰው ክጅ የዘካካም ሕይወት ይሆን ጸንድ ያቀረበው የራሱ ሥጋና ደም ነው። ቄሱ ኅብስቱን በጸሐክ ጤዳን በጽዋሶ እድርጎ ሥርዓተ ቅዳሴው ሲያደርስ ወደ እውነተኛ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ሥጋና ደም ይከወጣል።

በሥርዓተ ቀርባን ጊዜ ቄሱ ሥጋውን ያቀርባል ዲያቆን ደግሞ በዕርፈ መስቀል ደሙን

ቀርባን ቢያንስ ከ18 ሰዓት ከምግብና መጠጥ ተክክክኮ ነው። ደም ግድ ነው።

ሥጋውና ደሙ (ቀርባን) ከክርስቲያኑ ሁሉ በንስሐ የተፈቀደ ነው።

በመቀረብ ምን እናገኛለን?

እግዚአብሔር አምካክ አዳምንና ሔዋንን ፈጥሮ ያክሕግ አክተዋቸውም። የሰጣቸውም ሕግ ክፉንና ደጉን ከምታሳውቀው ዛፍ ፍሬ እንዳይበኩ ነበር። በምክረ ሰይጣን ተታከው በበኩ ጊዜ ግን ወደቁ። አምካክም የሰውን ክጅ አክተወውምና ኪያድነው ከእመቤታችን ተወከደ። በቀራንዮ በመስቀል ተስቅኩም ደሙን እፍስሶ የሞተውን አዳምን ሕይወት ሰጠው። የወደቁቸውን ሔዋን አዳናት ዘፍ. ፫፡፩ (3፡1) ገካ. ፱፡፱ (4፡4) ማቴ. ፳፮፡፴፪ - ፴፱ (27፡32 - 34)

ስከዚህ ሕይወትን ያገኘነው በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ነውና። ይህን በቀራንዮ የተስቀከክንን ቅዱስ

ሥጋ ሰንበካ ከቡር ደሙን ሰንጠጣ የዘካካም ሕይወት ይኖረናል። ማከትም ጌታችን ከእኛ ጋራ እኛም ከጌታችን ጋራ ከዘካካም እንኖራለን።

“የወከደ ሰንክ እመሕያው ከርሰቶሰ ሥጋን ካከበካችሁ ደሙንም ካከጠጣችሁ በራሳችሁ ሕይወት የካችሁም ...ሥጋዬን የሚበካ ደሜንም የሚጠጣ በእኔ ይኖራል እኔም በእርሱ እኖራለሁ።” ዮሐ. ፳፡፶፫-፶፱ (6፡53-59)

ከዚህ የወንጌል ቃል የእምነታችን ትዕዛዝ ተነሣ ቅዱስ ሥጋውን ከቡር ደሙን በተቀበልን (በቆረብን) ጊዜ ሦስቱ ዋና ጥቅሞች፡-

የኃጢአት መደምሰሻ

የእጋንንት ድል መንሻ

የመንግሥተ ሰማያት መውረሻ ናቸው።

ሥጋና ደሙ የሚሰጠው ከማን ነው?

ጌታችን በመስቀል ተሰቅኮ ሕይወቱን የሰጠው ከሁሉ ነውና። በንስሐ ሕይወት በምክረ ካህን ያክ ከርሰቲያን ሁሉ የዘካካም ሕይወት ያገኘ ዘንድ ያከሰደሙ ገደብ ሥጋውና ደሙን ይቀበል ዘንድ ይገባዋል። ቊርባን የሚከከከው ዝሙት ሰርቆት መግደል ሐሜትና የመሳሰሉት ሲሆን ከእነዚህ ርቆ በቅድስና ሕይወት በክርሰቲያን ሁሉ ሥጋ ወደሙን ተቀብኮ ኪኖር ይገባዋል። የሰው ክጅ ከኃጢአት ነጽቶ መኖር እይታናምና እግዚአብሔር ይህንን ሰከሚያውቅ ከሁካችን የንስሐ ሕይወትን እዘጋጅቶናል። እንዲሁም የሥጋ ወደሙ መሰጠት ምክንያት ከኃጢአት መደምሰሻ ነው።

4. ምሥጢረ ከሆነች፡-

በቤተክርሰቲያናችን ሦስት ዓይነት የከሆነት መዓርጋት አሉ።

ዲቁና፡- በእንብሮተ እድ በጳጳሳት አማካኝነት የሚሰጥ ነው።

ቅሰና፡ - እንድ ዲያቆን ሲያገባ ወይም ሲመነኩስ የሚሰጥ ነው።

ጵጵሰና፡ - ይህ ሹመት በአሁን ሰዓት የሚሰጠው በድንግክና ካክ መነኩሴ ነው። የሚሾመው በመካ የሲኖዶስ አባካት ፈቃድ በፓትርያርኩ እንብርቱ እድ ነው።

በመጽሐፍ ቅዱስ ሕግና በጥንት የቤተክርስቲያን ሥርዓት ጳጳሳት የአንዲት ሴት ባክ የሆኑም ይሾሙ ነበር። እነዚህ ያየናቸው የከሆነት ሥክጣን የሚሰጡት ከእንድ ሰው እንደ ብቻ ነው።

ዲያቆናዊት

የሥክጣን ከሆነትን ነገር በተናገረበት በ ጄጢሞ ዩ፡፲፩ (3:11) “እንዲሁም ሴቶች ጭምቶች የሚያሙ ክክሮች በነገር ሆኑ የታመኑ ኪሆኑ ይገባቸዋል።” ይህንንም ቅዱሳን ሐዋርያት በመጽሐፋቸው ሲገልጹት “ወዓዲ ዲያቆናዊትኒ ትወየም ወይእቲ ኅሪት ወንጽሕት እንተ እክባቲ ነውር ከተክእኮ እንሰት” “ዳግመኛም ዲያቆናዊት ትሾም ይህችም ነውር የኬከባት ሴቶችን ከማገኘገክ የተመረጠች ንጽሕት ትሁን” ዲድሰቅክያ

የዲያቆናዊት እገክግኩት የታወቀ ነው። ይህም በዲድሰቅክያ ፲፮፡፴፪ (16:32) እንደተጻፈው ከምእመናት (ከሴቶች) መክእከተኛ ናት “ወትቅብዓን ቅብፀ ወታክብሶን እክባሲሆን እምድኅረ ጥምቀት” ንፁህ ክርስቲያን ወይም ከአደጉ በኋላ ከሚጠመቁ ሴቶች የካህኑን እጅ ይዛ ከተጠመቁ በኋላ ቅብፀ ትቀባክት ክብሳቸውን ታክብሳክት።

ከዚህ ውጭ ግን በመቅደሱ መቀደሰና ማስተማር፣ ማጥመቅና ማቀረብ ኬኩችንም የካህኑንም ሆነ የዲያቆኑን ሥራ አታደርግም።

ዓቃቢት

ይህ ሥራ በአብዛኛው የሴት ሥራ ሲሆን ምስጋና ይገባትና እመቤታትን ቅድስት ድንግክ ማርያም ከቤተመቅደሱ እገክግኩት ማይ (ውኃ) ትቀዳ እንደነበር ሁኑ፡ በዚህ እገክግኩት ያኩ ሴቶች (ዓቃቢያት) ይህንኑ ያደርጋኩ።

ኬካው ትክቁ ሥራቸው ደግሞ ከሥጋ ወደሙ የሚሆነውን መገበሪያ ማዘጋጀት ነው።

5. ምሥጢረ ተክኢክ፡-

ምሥጢረ ተክኢክ በሁከት ክርስቲያኖች በእንድ ወንድና በእንዲት ሴት ፈቃድ በቤተሰቦቻቸውም መካከም ፈቃድ ከሚደረግ ጋብቻ በተክርስቲያን የምትፈጽሙ ሥርዓት ነው።

የኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ለማኘ መሆን ለከባቸው።

ደናግክ (ካን/ካት) መሆን ለከባቸው።

ከዝምድና ሰባት ትውክድ የራቁ መሆን ለከባቸው።

የሚፈጸመውም ለንድ ጊዜ ብቻና በሥጋ ወደሙ ነው።
ፍቺና ሞት ቢያጋጥምና ትዳር ቢመሠርቱ በተክኢክ ለይደረግም።

6. ምሥጢረ ንስሐ፡-

ለንድ ክርስቲያን በኃጢአት በሚወድቅበት ጊዜ ከእግዚአብሔር የሚጠይቀው ይቅርታ መጸጸት መመከስ ከኃጢአትም መንጸት መጥራት ነው።

ለያንዳንዱ ክርስቲያን መምህረ ንስሐ (የንስሐ ለባት) ያስፈክገዋል።

ንስሐ የሚደጋገም ነው። ኃጢአት ይደጋገማልና

ንስሐ ለከ ብኩ ኃጢአትን መሥራት በእግዚአብሔር ካይ እንደመዘበት ይቆጠራል።

ንስሐ የቃኑ ምንጭ የግእዙ ግሰ ነስሐ ነው። ይህም ንስሐ ገባ ወደ እግዚአብሔር ተመከሰ ማካት ነው። ሰው የቀድሞ በደኩን ትቶ ወደ ለምካኩ እግዚአብሔር ሲመከስ ወይም ስትመከስ ያ ንስሐ መግባት ይባላል። “ንስሐ ግቡ ኃጢአትም ዕንቅፋትም እንዳይሆንባችሁ ከኃጢአታችሁ ሁኑ ተመከሱ፤ የበደካችሁትን በደክ ሁኑ ከእናንተ ጣኩ ለዲስ ክብና ለዲስ መንፈስም ከእናንተ ለድርጉ የለሰራሌክ ቤት ሆይ ሰከምን

ትሞታካችሁ የምዋቹን ሞት እክፈቅድምና ይካከ ጌታ እግዚአብሔር ሰከዚህ ተመከሱና በሕይወት ኑሩ።” ሕዝ. ፲፰፡፱ - ፴፪ (18፡30-32)

እምካካችን እግዚአብሔር በሕይወት እንድንኖር ይፈክጋልና። በደካችንና ኃጢአታችንን ይቅር ይክ ዘንድ ንሰሐን እዘጋጃለን። ይህም ያከማውቅ ጊዜ አሳክፎ እግዚአብሔርን በማወቅ መኖር ነው። ቅዱስ ጳውሎስ እንደተናገረው እንዲህ ብኡ “እንግዲህ እግዚአብሔር ያከማውቅን ወራት አሳክፎ አሁን በየቦታቸው ንሰሐ ይገቡ ዘንድ ሰውን ሁኩ ያሳክ” ሐዋ. ፲፯፡፱ (17፡30)። ሰው በባሕርይ ድክመት በኃጢአት ሰከሚወድቅ ከወደቀበት መነሣት የሚችከው ጌታችን እምካካችን ባዘጋጀው የንሰሐ መንገድ ነው። ፈጣሪያችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሰው የሆነው እኛን በንሰሐ ሕይወት ከማዳን ነው። ትእዛዙም ንሰሐ ግቡ የሚክ ነው።

“ነሰሐ እስመ ቀርበት መንግሥተ ሰማያት”

“መንግሥተ ሰማያት ቀርባክችና ንሰሐ ግቡ” ማቴ. ፱፡፲፯ (4፡17)

የጌታችን መንገድ እዘጋጅ የተባከው ቅዱስ ዮሐንስ መጥምቅ የሰበከውና ያስተማረው መንግሥተ ሰማያት ሰከቀረበት ንሰሐ ግቡ ከኃጢአታችሁ ተመከሱ እያከ ነበር። “በዚያ ወራት መጥምቁ ዮሐንስ መንግሥተ ሰማያት ቀርባክችና ንሰሐ ግቡ ብኡ በይሁዳ ምድረ በዳ እየሰበከ መጣ።” ማቴ. ፳፡፩ (3፡1-2)። ሰከዚህ የሰው ክጅ ሁኩ ወደ መንግሥተ ሰማያት ይገባ ዘንድ አስቀድሞ ንሰሐ መግባት ያስፈክገዋል። ብዙ ሰዎች ንሰሐ እንዴት ነው የሚገባው? ከማን ነው የሚገባው? የሚኩ ጥያቄዎች በውስጣቸው ይፈጠርባቸዋል መክሱ በመጽሐፍ ቅዱሳችን እንዲህ ተቀምጧል።

ንሰሐ ከማን ነው የሚገባው?

1. ከእግዚአብሔር

2. ከካህን

ንስሐ እንደት ነው የሚገባው ?

ንስሐ በሚገባበት ጊዜ ኃጢአትን መንገር ነው። ይህም ደግሞ ከእሠርቱ ትዕዛዛትና ክስድሰቱ ሕገ (ቃካተ) ወንጌል ያገደኩትን በመናዘዝ ነው። ከ ሀ እስክ ፕ እሠራሩን ግን መዘርዘር እስፈካጊ እይደክም።

ራስን ከካህናት ማሳየት

ሰዎች ንስሐ የሚገቡት ክፁክ እግዚአብሔር እንዳዘዘ ራሳቸውን ከካህን በማቅረብ ኃጢአታቸውንም በመንገር ማከትም በመናዘዝ ነው። በብኩይ ኪዳንም ሆነ በሐዲስ ኪዳን እምካካትን አባታችንና ፈጣሪያችን የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር የሰጠን ትእዛዝ ራስን ከካህን ማሳየት ነው።

በብኩይ ኪዳን

በኦሪት ዘክሞውያን ምዕራፍ ፲፫ (13) እግዚአብሔር ከሙሴና ከእርን ያዘዛቸው ሰዎች በደዌ በሚመቱበት ሰዓት ወደ ካህኑ ይቀርባሉ ካህኑም ንጹሕ ነው ያከው ንጹሕ ይሆናል ርኩስ ነው ያከውም ርኩስ ይሆናል። ይህ ከሥጋም ከነፍሰም ደዌ ይሆናል።

በሐዲስ ኪዳን

በማቴዎስ ወንጌል ፲፰፡፲፰ (18፡18) እንደተገኘው ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሐዋርያት የነገራቸው እንዲህ የሚል ነው። "እውነት እካችኋከሁ በምድር የምታሰሩት ሁኩ በሰማይ የታሰሩ ይሆናል፤ በምድር የምትፈቱት ሁኩ በሰማይ የተፈታ ይሆናል።"

ይህ በሁከቱም ኪዳናት የተሰጠ ኃጢአትን በንስሐ የማንጸት ሥክጣን ነው። ይህም ሥክጣን የተሰጠው ከካህናት ነው። ለከዚህ ከኃጢአት ነጽቶ ሥርየትን ከማግኘት ግዴታ ወደ ካህን መቅረብ ያስፈልጋል። ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ እርሱ ቀርበው "ኢየሱስ ሆይ እቤቱ ማረን"

ብከው የከመኑትን እሥሩን ከምጸሞት ያዘዛቸው ሄደው ራሳቸውን ከካህን እንዲያሳዩ ነበር።

“ሂዱ ራሳችሁን ከካህናት አሳዩ” ኩቃ. ፲፮፡፲፬ (17፥14)

በዚህ በፈጣሪያችን በኢየሱስ ክርስቶስ ትእዛዝ መሠረት ንስሐ በምንገባበት ጊዜ ግዴታ ወደ ካህን መቅረብ ይኖርብናል። ከዚህም ነው እንድ ክርስቲያን የነፍስ አባት ወይም የንስሐ አባት የሚያስፈልገው። ይህም መምህረ ንስሐው ወይም የነፍስ አባት ከተነሳሐው (ንስሐ ከሚገባው ወይም ከምትገባው) ማድረግ የሚገባውን ቀኖናውን ይነግረዋል። ይህም ቀኖና እንደ ኃጢአቱ የሚሰጥ ሲሆን ካህኑ በቤተክርስቲያን ሕግ መሠረት ይፈጽማል። ይህም ከዚህ ቀጥሎ ያኩትን የያዘ ይሆናል።

ሀ. ጸም

ከ. ጸኩት

ሐ. ከቅሶ ወይም ዕንባ

መ. ሰግደት

ሠ. ምጽዋት

ከዚህ ቀጥሎ ያኩት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትእዛዛት በንስሐ ወደ እግዚአብሔር ብንመክስ እምካካችንም በረድኤት ወደእኛ እንደሚመክስ ያስተምሩናል።

“ይህ አስቡና አክቅሱ ተካካፊዎች ሆይ ንስሐ ግቡ ክባችሁንም መክሱ” ኢሳ. ፶፮፡፳ (46፥8)

“አሁንስ ይካክ እግዚአብሔር በፍጹም ክባችሁ በጸምም በከቅሶና በዋይታ ወደ እኔ ተመክሱ” ኢዩ ፪፡፲፪

“ኃጢአትህንም በጽድቅ በደክህንም ከድሆች በመመጽወት አስቀር” ዳን. ፱፡፳፮ (4፡27)

እነዚህ የተመከከትናቸው መጽሐፍ ቅዱሳዊ ጥቅሶች የሚነግሩን በንስሐ ጊዜ ከንፈጽማቸው የሚገቡት ሕግጋት ነው። እዚህ ካይ ክብ የምንከው ነገር በየዕክቱ

ከእግዚአብሔር ይቅር በከን እያክን ስንጸክይ፤ ሰናሰቀድሰ፤ የእግዚአብሔር ቃል ስንማርና ሰናነብ ንስሐ መሆኑን ነው። ሁኔታዬ በየሰዓቱ ይቅር በከን ክንከው ይገባል። እንደ ትእዛዙም ወደ ካህናት በመቅረብ እንናዘዛለን።

“ከእናንተ የታመመ ማንም ቢኖር የቤተክርስቲያንን ሽማግሌዎች ቀላውሰት ወደ እርሱ ይጥራ በጌታም ስም እርሱን ዘይት ቀብተው ይጸክዩኩት። የእምነትም ጸኩት ድውዩን ያድናል ጌታም ያስነሣዋል፤ ኃጢአትንም ሠርቶ እንደሆነ ይሠረይከታል እርሱ በርሳችሁ በኃጢአታችሁ ተናዘዙ” ያዕ ፭፥፲፱ - ፲፯ (5፥14-16)

ይህን የእግዚአብሔር ትእዛዝ ተቀብክን ንስሐ በምንገባበት ጊዜ ጌታችን እንደተናገረው በሰማይ ደስታ ይሆናል መካከከትም ሐሣት ያደርጋሉ። “እካችኋከሁ እንዲሁ ንስሐ በሚገባ በእንድ ኃጢአተኛ በእግዚአብሔር መካከከት ፊት ደስታ ይሆናል።” ኩቃ. ፲፭፥፲ (15፥10) በተቃራኒው ደግሞ ሰዎች ይህን ታካቅ የእግዚአብሔር ትእዛዝ በማወቅም ባከማወቅም ባይፈጽሙና ንስሐ ባይገቡ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት መግባት ድኅነትን ማግኘት ፈጽመው እይቸኩም።

“ንስሐ ባትገቡ ሁካችሁ እንዲሁ ትጠፋካችሁ” ኩቃ. ፲፫፥፫ (13፥3)

“እንግዲህ ንስሐ ግባ እከዚያ ፈጥኜ እመጣብሃከሁ፤ በእፌም ሰይፍ እዋጋቸዋከሁ” ራዕ. ፪፥፲፯ (2፥16)

ንስሐ ገብተን ከኃጢአት ርኩሰት ነጽተን የመንግሥቱ ወራሽ ያድርገን እሜን።

7. ምሥጢረ ቀንዲክ፡-

ይህ ሥርዓት ከሥጋም ከነፍሰም ከበሽተኞች የሚደረግ ነው። ይህም የታመመ ሰዎች ጸኩት ተደርጎካቸው ቀንዲክ ይቀበሉ ከሕመማቸውም ይፈወሳሉ ከሥጋ በሽታ ብቻም ሳይሆን ከነፍሰ ደዌም ያድናሉ።

በጠቅላላው እነዚህ 7ቱ ምሥጢራት ቤተክርስቲያን የሚፈጸሙበት
እያንዳንዳቸው የራሳቸው የጸኑት እፈጻጸምና ሥርዓት አካቸው።
እነዚህም የቤተክርስቲያኗ ሥርዓተ እምነቱ ማስፈጸሚያና
የሃይማኖት መመሪያ ናቸው። ከነሱም የተከያዩ ምሥጢራት
ከምእመናን ይደረጋሉ።

ክርስቲያን የተባከ ሁኑ በግድ የሚፈጽማቸው ምሥጢራት

1. ጥምቀት 2. ማሮን 3. ቀርባን 4. ንስሐ

በፈቃድ የሚፈጸሙ ምሥጢራት

1. ክህነት 2. ተክኪክ 3. ቀንዲክ